

ŞİDDET ÇALIŞTAYI

Sonuç Raporu

Düzenleyen: Güneydoğum Derneği
Destekleyen: Ankara Valiliği ve Ufuk Üniversitesi

Program:

Tarih: 29 Kasım 2012

Yer: Ufuk Üniversitesi Rektörlük Binası (Mevlana Blv. No: 86 Konya Yolu – Balgat / Ankara)

Saat: 10.00–17.00

Konu başlıkları:

A. Şiddetin türleri

1. Fiziksel şiddet

Evde (aile içi), Okulda, Sokakta, Sporda, Cezaevi, Güvenlik Güçleri, Kamu (hastanede, yaşlı ve çocuk yurtları, vs)

2. Psikolojik şiddet (duygusal şiddet) işyeri, okul, mahalle baskısı, ayrımcılık

3. Ekonomik şiddet

4. Cinsel şiddet

B. Şiddetin önlenmesi konusunda alınması gereken tedbirler

C. Şiddet karşısında hak arama

D. Şiddet uygulayanlar

E. Şiddet mağdurlarının rehabilitasyonu

Katılımcılar:

Doç. Dr. Aşkın Asan – Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı

Turan Atlamaz - Ankara Vali Yardımcısı

Mehmet Elkatmış – 22.Dönem Meclis İnsan Hakları Komisyonu Başkanı

Prof. Dr. Rıdvan Ege – Ufuk Üniversitesi Müttevelli Heyeti Başkanı

Prof. Dr. Aral Ege – Ufuk Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Sadi Gündoğdu – Ufuk Ün. Rektör Yardımcısı

Aynur Oral – Adalet Bakanlığı (Tetkik Hakimi)

Ramazan Yiğit - Gençlik ve Spor Bakanlığı Proje ve Koordinasyon Genel Müdürü

Hasan Güler - Sağlık Bakanlığı (Daire Bşk.)

Kanuni Keklik – Sağlık Bakanlığı (Daire Bşk.)

Burçak Toker – Sağlık Bakanlığı

Şengül Altan Arslan – Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (Bakan Danışmanı)

Naci Yıldırım - Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı (Bakan Danışmanı)

Ayşe Seza Karaman – MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Araştırmalar Merkezi (Grup Bşk)

Elif İlkay Özalp – MEB Özel Eğitim Rehberlik ve Araştırmalar Merkezi

Engin Demir - Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Daire Bşk)

Mustafa Bilir – Çocuk Hizmetleri Genel Müdürlüğü (Araştırmacı)

Prof. Dr. Salih Battal - Ufuk Ün. Psikiyatri ABD Başkanı

Prof. Dr. Ferhunde Öktem – Hacettepe Ün. Çocuk ve Ruh Sağlığı

Doç. Dr. Nurper Erberk Özen – Ufuk Ün.

Yrd. Doç. Dr. Münevver Mertoğlu – İstanbul Kültür Ün.

Yrd. Doç. Dr. Gülbahar Baştuğ - Çankaya Ün.

Tülay Bekâr - Ankara Barosu (Avukat)

Gülser Erkoç – Ankara Barosu (Avukat)

Fatma Sönmez - Ankara ASP İl Müdür Yrd.

Pınar Dönmez – Ankara ASPİM – Avukat

Turgut Erbasan – ASPİM Şb. Md.

Yılmaz Koç – İstanbul ASP İl Md.lüğü (Sos.Hiz.Uz.)

Döne Arslan – İst. ASP İl Md. lüğü (Sos.Hiz.Uz.)

Kıymet Ulutaş – Antalya ASPM (Sos.Hiz.Uz.)

İnci Özkan – EGM (Kom.Yrd.)

Elif Akbulut - EGM (Kom.Yrd.)

Dr. Kemal Aydın – Dünya Yaşlanma Konseyi Başkanı
Canan Güllü – Kadın Dernekleri Federasyonu Bşk.
Demet Erdemir - Türk Kadınlar Birliği YKÜ
Doç. Dr. Şennur Kışlak - Türk Psikologlar Derneği (Psikolog)
Güngör Çabuk - Aile Danışmanları Derneği Başkanı
Ayşegül Dalkır Kahveci – Demokrasi ve Kadın Platformu Başkanı (Avukat)

Yürütme Kurulu:

Öner Ergenç – 22. Dönem Siirt Milletvekili
Nihat Eri - 22. Dönem Mardin Milletvekili
Mehmet Seyman – Ankara Vali Yardımcısı

*****

Şiddet. Olumsuz anlamı üst seviyede bir kelime. İçeriğine bakınca çok fazla çeşidi var. Tüm canlı varlıklara uygulanan çeşitlerini düşününce o kadar çok karşılaşmak mümkün ki onunla, hayatın her aşamasında, her alanda, her adımda karşımıza çıkıyor. Hele ki bizim gibi, öfke kontrolü zor toplumlarda çok iç içe olunan, çok samimi durulan bir kavram.

Şiddeti, daha önceki çalışmalarımızda, Güneydoğu'nun bazı illerinde kadına yönelik şiddet ve intiharlar olarak işledik. Bu defa yalın haliyle ele almak, her yönüyle işlemek, tüm türleriyle irdelemek istedik.

29 Kasım 2012 günü, Güneydoğum Derneği olarak düzenlediğimiz, Ufuk Üniversitesi'nin ev sahipliğini yaptığı ŞİDDET konulu çalışmaya Ankara Valiliği de destek verdi. Türkiye'de bu konunun uzmanı olan Akademisyenler, Sosyal Hizmet Uzmanları, konuyla ilgili Bakanlıklar, Kadın-Aile-Yaşlılarla ilgili Sivil Toplum Örgütlerinin temsilcileri, kadına yönelik şiddetle ilgili olarak Ankara Valiliği ve Emniyet Genel Müdürlüğü ile birlikte "**Gelincik Projesi**"ni yürüten Ankara Barosu Çalışmaya davet edilenler arasındaydı.

Açılışta konuşma yapan Ankara Vali Yardımcısı Turan Atlamaz ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakan Yardımcısı Aşkın Asan, şiddet konusunun önem ve ehemmiyeti üzerinde dururken kendi yaşadıklarından örnekler verdiler ve bu konuyla Kurumları adına mücadele etmek için kararlılıkla çalıştıklarını ifade ettiler.

Açılış programından sonra çalıştay oturumuna geçildi. Çalıştay programı oluşturulurken, üzerinde tartışılması gerekli detay başlıklar olarak **şiddetin türleri, şiddetin önlenmesi, şiddet karşısında hak arama, şiddet uygulayanlar, şiddet mağdurlarının rehabilitasyonu** gibi konu başlıkları belirlenmişti. Ancak, oturum süreci içerisinde konuşmalar kadına yönelik şiddet etrafında döndü. Buradan da anlaşıldığı gibi, ülkemizde kadına yönelik şiddet vahim boyutlarda.

Şiddet denince ilk akla gelen aile içi şiddet oluyor. Oysa hayatımızın her alanında şiddetle yüz yüze yaşamaktayız. Okulda şiddet, öğrenciye öğretmen dayağı ya da öğrencilerin birbirlerine uyguladıkları şiddet, vs. Okulda şiddet çok önemlidir ve okullarda yasaklanmasına rağmen, olmadığından söz edilemez. Sokakta, sporda, kışlada, karakolda, cezaevinde, kamuda, hastanede, bakım evinde her türlü şiddetle (fiziksel, psikolojik, ekonomik, cinsel) karşılaşmak mümkündür.

Öncelikle çocuğa şiddet konusu ele alındı. İlk oturumu yöneten Hacettepe Üniversitesi Çocuk Ruh Sağlığı Bölümünden Prof. Dr. Ferhunde Öktem, uzmanlık alanı olması vesilesiyle önce bu konuya eğilinmesini tavsiye etti.

Sonraki oturumlar, Ufuk Üniversitesi Psikiyatri Bölüm Başkanı Prof. Dr. Salih Battal tarafından yönetildi ve özellikle kadına yönelik şiddet üzerinde duruldu, tüm şiddet türlerine karşı çözümler arandı.

Çalıştay esnasında üzerinde durulan konular özetle şu şekilde idi:

- Anne-baba kontrol edilemeyen öfke nedeniyle çocuğa şiddet uyguluyor. Anne-babayı eğitmek gerekiyor.
- Ülkemizin ekonomik şartları nedeniyle okullarda serbest kıyafet uygulaması eğitimde şiddettir.
- İstanbul Sözleşmesi, AB'deki tüm ülkeler imzalamadığı için yürürlüğe girmediğinden uygulanamıyor.
- Şiddet haberleri verilirken yargının ve medyanın dili çok önemlidir ve iyi irdelenmesi gerekir.. 14 yaşındaki kız çocuğuna tecavüz olayında, yargı "rızaen" lafını kullanabiliyor. Bu son derece üzücü bir ifadedir. 14 yaşındaki çocuğun rızası olmaz.
- Yine medyanın da dili önemlidir. Bir şiddet olayı verilirken kadının suçu varmış gibi veriliyor. Ve ismi baş harfleriyle de olsa deşifre ediliyor, bu da yanlıştır. Gerek mağdur gerekse şiddet uygulayan, her ikisi de deşifre edilmeden ve özendirilmeden haber yapılmasına dikkat edilmelidir. Mağdurun almış olduğu darbe, diğerlerini şiddete özendiriyor.
- Şiddete maruz kalanlar için, "mağdur" kelimesi yerine "şiddete maruz kalan" deyimini kullanılmalıdır.
- Kişiliğin göstergesi "kadın" kelimesi kullanılmamaya başlanmıştır, kullanılmalıdır.
- Şiddeti önlemenin en önemli yolu eğitimidir.
- Şiddeti önlemek için şiddet uygulayanları içeri atmak değil, birinci dereceden koruyucu önlemlerle başlamak lazım.
- Şiddeti önlemede kurumlar arası işbirliği ve uygulama çok önemlidir. Kurumlar arasında işbirliği ve eşgüdüm olması gerekir. Bu anlamda Milli Eğitim Bakanlığı tarafından 19 yaş grubunda yer alan gençlere Rehberlik ve Danışmanlık Hizmeti veriliyor.
- Psikolojiyle ilişki konusunda bir eksiklik var. Hukuk, medya, vs, dallarında Psikoloji dersi verilmeli.
- Kanunlar var ama uygulamaya dönük çalışmalar yapılması gerekiyor. Her kuruma çok büyük görev düşüyor.
- Her 10 kadından 4 tanesi fiziksel şiddete uğruyor.
- Kadını koruma amacıyla çıkartılan yasalar uygulanırken, uygulayıcıların olası istismarlara karşı da dikkatli olmaları gerekir.
- Boşanan kadınların, ayakları üzerinde durabilmeleri için iş ve meslek sahibi olmaları sağlanmalıdır.
- Olay vuku bulmadan çok önce bilinmesi gerekiyor.
- Kadın ve çocuklar dezavantajlı gruplar arasında görülmemeli.
- Toplumsal cinsiyet bakış açısını her aşamaya yerleştirmek gerekir.
- Toplumun her kademesindeki çalışanlara, gruplar halinde, öfke kontrolü, stres yönetimi eğitimleri verilmeli.
- Yaşlılara uygulanan şiddet kapalı kutu. Yaşlılar konusunda BM'de bile hiç bir adım atılmamış. Okullardan başlayıp yaşlıya saygıyı öğretmek lazım.
- Türkiye 47 Avrupa ülkesi arasında, şiddeti önleyemediği için tazminata mahkum edildi.
- İşyerlerinde mobing uygulanabiliyor. Dolayısıyla Yönetici pozisyonundaki kişilerin eğitilmesi gerekiyor.
- Hekimler, hasta yakınlarından haksız şiddet görüyor. Aynı şekilde öğretmenler, avukatlar, toplumla bire bir çalışma koşullarında olan diğer meslek sahipleri de şiddet görebiliyor.
- Şiddetin kaynağında sevgisizlik, doyumsuzluk, merhametsizlik, yoksulluk, bazen de zenginlik, cahillik, maneviyatsızlık yatmaktadır.
- Eğitilmiş, kariyer sahibi kişilerin de şiddet uyguladığı görülebilir. Demek ki eğitim sisteminde de yanlışlık var.
- Şiddet olayını hak olarak görme (kocanın karısı üzerinde, ebeveynin çocuk üzerinde terbiye hakkının bir parçası olarak görme), bakış açısının / zihniyetinin toplumda değişmesi gerekiyor.
- İş Kanununda sığınma evlerindeki kadınlar için pozitif ayrımcılık içeren düzenleme yapılmalı.

- Şiddet mağdurlarının rehabilitasyonu yanında şiddet uygulayanların da tedavi edilmesi ve psikolojik destek alması, sağlıklı olmadıkları için topluma yeniden kazandırılmaları gerekir.
- Okullarda şiddet çok önemli. Amerika'da okullarda şiddet Türkiye'nin 10 katı fazla. Yapılan bir çalışmaya göre; öğretmen tutumu olumlu ise şiddet en düşük düzeydedir. Öğretmen, işini severek yapıyorsa, çocuğu varsa, yaşı ileri ise şiddet algısı düşüktür.
- Sosyal devlet ilkesine uyulmadıkça sosyal sorunlar ve şiddet artacaktır.

06.12.2012